

Frederico Fellini, de Italiaanse cineast is bekend geworden door zijn surrealistisch droomachtig filmen. Zijn films zouden we daarom ook afdrukken van zijn onbewuste kunnen noemen. Ik wil jullie in de komende nieuwsbrieven meenemen in de psyché van Fellini en laten zien hoe zijn Anima zich gedurende zijn films ontwikkelt.

Fellini werd in Rimini geboren op 20 januari 1920. Rimini is een badplaats en in veel van zijn films zien we het strand met de zee terugkeren. De beelden duiden vaak op herinneringen uit de kindertijd. Doordat hij op een streng katholieke school zat werd hij al snel door het katholicisme beïnvloed. In zijn films zie je ook hoe het katholicisme een rol speelt. Hij had er een dubbele band mee. Aan de ene kant genoot hij van de mystiek en als circusliefhebber natuurlijk van alle kerkelijke rituelen, waarvan hij in zijn films veel gebruik maakt. Aan de andere kant verafschuwde hij de christelijke bekrompen leer, van hel en verdoemenis. Zijn visie op seksualiteit is door de kerk bepaald. Zijn films draaien vaak over allerlei vormen van seksualiteit en ook over de onderdrukkende rol die de kerk daarin speelt. In één film drijft hij de spot met de kerk door een kerkelijk catwalk te laten zien (Amarcord, 1973).

Zijn vader was vaak op reis voor zijn werk en zijn moeder was zeer beschermend en zorgelijk. Haar katholieke opvoeding maakte dat ze sterke oordelen over goed en fout had.

De Anima van Fellini

Op zijn 19de vertrekt Fellini naar Rome en wordt overweldigd door het leven in de stad. Hij vindt werk als typograaf waar hij posters voor films maakt, onder andere in ruil voor gratis filmkaartjes. In de film “Roma” laat hij zien hoe hij als 19 jarige de stad ervoer. In deze scene hierboven zien we al de spanning belicht tussen de seksen die ook in zijn latere films een grote rol spelen.

Klik hier als de video niet opent <https://vimeo.com/263627555>

De vrouw in deze scene die ruzie heeft met haar vriend is duidelijk ondergeschikt aan hem en laat hem met zijn pesterijtjes weggemen. Zij staat niet in haar kracht; de vrouw is nog ondergeschikt aan de man. De Anima, zowel collectief, maar waarschijnlijk ook persoonlijk op dat moment in zijn leven is nog niet ontwikkeld. Mannen zijn afhankelijk van de vrouw, maar tegelijkertijd proberen ze haar te domineren. Heel Italiaans!

De films van Fellini staan bij uitstek bekend over de vele manieren waarop vrouwen in beeld gebracht worden. Fellini was gefascineerd door vrouwen en de invloed die ze op de man hadden. Als Italiaan die na WO 2 opgroeit werd hij geconfronteerd met het machogedrag van de man en de rol die de vrouw daarin speelde. De vrouwen in de films hebben velerlei eigenschappen. Ze zijn verleidelijk, mysterieus, veeleisend, moederlijk, betoverend, manipulerend, dwingend, maar ook onschuldig, lief en mooi of juist lelijk of hoerig. Vooral in zijn film "Otto e mezzo" maar ook "Citta della Donna" komen veel verschillende soorten vrouwen voor. De vrouw speelt duidelijk een belangrijke rol in het individuatieproces van Fellini.

Onderontwikkelde Anima

In 1954 maakt hij de film "La Strada", zijn vijfde film en zijn doorbraak die hem uiteindelijk een Oscar bracht voor de beste buitenlandse film. De hoofdrol wordt ook nog eens vertolkt door zijn vrouw Giullietta Massina. Dit was in eerste instantie niet

Fellini's bedoeling, maar zij bleek de beste screentest te doen. Massina zal in meerdere films van Fellini spelen, zij is een perfecte uitbeelding van zijn Anima.

Naar aanleiding van "La Strada" kunnen we stellen dat in eerste instantie zijn Anima weinig ontwikkeld is. Massina speelt Gelsomina, een simpel meisje dat met haar lage IQ wordt gekocht door de variété artiest Zampanò (gespeeld door Anthony Quinn). Een hork van een vent die haar koopt nadat hij eerst haar Zusje Rosa heeft gekocht en op één of andere duistere manier is omgekomen. Gedurende de film vraag je je af of het eerste meisje niet gewoon omgekomen is door zijn brute gedrag. Zij moet hem assisteren.

We zagen al dat in de psyché van Fellini de vrouw een ondergeschikte rol speelt. Het gaat in deze film over een onontwikkelde vrouw die gedomineerd wordt door een dominante brute man. Precies zoals de situatie tussen mannen en vrouwen was in die tijd: Een man die zijn gevoel niet laat zien.

Ondanks zijn bruutheid voelt Gelsomina zich toch tot hem aangetrokken, maar hij blijft er ongevoelig voor. Haar simpelheid staat niet in verhouding tot haar grote gevoeligheid. Ze geniet van haar rol, hoe klein ook als assistente van Zampanò, die haar aanwezigheid als iets vanzelfsprekends beschouwt, zoals te zien is in de scene hieronder:

<https://vimeo.com/450541528>

Als uiteindelijk Zampanò haar vriend vermoordt, wordt ze ziek van verdriet en laat hij haar in de steek door er stiekem van door te gaan. Hij weet duidelijk niet om te gaan met haar rouw, waaraan hij schuld heeft. Ze verwijt hem niets, maar juist daardoor wordt het gevoel van schuld nog meer versterkt. Als hij later een vrouw! het wijsje dat Gelsomina altijd op haar trompet speelde hoort zingen, vraagt hij haar of ze iets van Gelsomina weet. De vrouw vertelt hem dat ze een paar jaar daarvoor overleden is. Hij

zet het op een zuipen, raakt met iedereen in gevecht en eindigt op het strand waarin hij voor het eerst zijn gevoel laat stromen en begint te huilen.

De Anima is dus weinig ontwikkeld. Het is mooi om hier de anima meteen met haar tegenhanger, de Schaduw in de vorm van de brute Zampanò te zien. De tegenstellingen liggen nog ver uit elkaar. Als echte Anima probeert ze een verbinding aan te gaan ook al is deze man haar niet toegeneegen. Ze laat zich misbruiken en zelfs als hij haar vriend vermoordt blijft ze bij hem.

3 jaar later in de film “Le Notti di Cabiria” (nachten van Cabiria) uit 1957 speelt Massina een hoertje. De film opent met deze scene:

<https://vimeo.com/450541543>

Het vrouwbeeld is dus nog niet veel gegroeid. Ze is nog steeds een speelbal van mannen en alhoewel ze met trots vertelt dat ze een heel klein eigen huisje heeft is ze overgeleverd aan mannen. Ze is naïef en laat zich uiteindelijk verleiden om te trouwen met Oscar. Ze besluit haar kleine huisje, haar symbool van zelfstandigheid te verkopen en met hem mee te gaan.

In de laatste scene van Le Notti di Cabiria zien we hoe het haar vergaat:

<https://vimeo.com/450541561>

Ze eindigt met een lach, het is tekenend voor de Anima om te blijven leven, wat er ook gebeurt. Zij is immers Fellini's inspiratiebron. Het is zijn Ziel die hem zijn films laat maken. Zijn vrouw is waarschijnlijk ook in het dagelijkse leven zijn Muze.

In de komende nieuwsbrief zullen we zien dat in latere films zijn Anima steeds verder ontwikkelt.